

KÜLFÖLDI SZEMLE

A rajna-westfáliai munkáskizárás újabb eseményei nem várt, sőt meglepő fordulatokat hoztak. A multkori számban dr. *Knob* Sándor tollából megjelent cikk már beszámolt róla, hogy a munkaadók annak a Schiedsspruchnak a jogérvényességét, amelyet Wissel német birodalmi munkaügyi miniszter kötelezőre emelt, megtámadták s a duisburgi munkaügyi bíróság első fokon helyt is adott ennek a megtámadási keresetnek, kimondván a határozat érvénytelenségét. A szakszervezetek persze megfelelőbbézték ezt a döntést s második fokon a bíróság a szakszervezeti álláspontnak adott igazat. Ezt a határozatot viszont a munkaadók szervezetei vitték az illetékes harmadik instancia: a birodalmi munkaügyi bíróság elé, ahol csak január 22-én került tárgyalásra a vitás kérdés. Már egymagában az, hogy az ügy jogi részének a tisztázásához több hónapra volt szükség, tarthatatlan helyzetet teremtett: napról-napra több és több vállalat volt kénytelen a kizárás következményeképen vagy redukálni, vagy leállítani üzemét, úgy, hogy a munka nélkül maradt munkástömegek lélekszáma felülemelkedett a 400.000-en. A segélyezés kérdése is szinte megoldhatatlan feladatot jelentett: a szakszervezetek anyagi forrásai kimerültek, a birodalmi gyűlés által megszavazott 20 millió márka megszbott időre volt csak elég; a szakszervezetek vezetőinek konstatálniok kellett, hogy a kizárt tömegek hangulata nem a legjobb s lassan ellenük fordul. Az is egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az ipar igen komolyan veszi, amit kezdettől fogva hangoztatott: ezuttal a német vasipar versenyképességéről, tehát existálásáról van szó, annyira erről, hogy az ipart tulajdonképen nem is érdekli az a játék, ami a jogi formulák körül folyik s akármi lesz is, a Wissel-féle határozatot nem fogja végrehajtani. A birodalmi kormány egyideig nem tudta, mitevő legyen: politikai szempontból nem szívesen látta volna, hogy a tömegek egészen alulmaradjanak; viszont meggyőződött róla, hogy az ipar intranzigens magatartásának minő komoly okai vannak; így érlelődött meg benne hosszú és nehéz belső tuskodások után az a meggyőződés, hogy ebből a helyzetből csak egy egészen bátor s új elhatározással lehet kibontakozni. A kancellár magához hivatta tehát a két szembenálló felet s azt a javaslatot tette nekik, hogy a bíróság előtt folyó vitára tekintet nélkül fogadják el választott bíroul Severing birodalmi belügyminisztert s vessék alá magukat az ő új döntésének. Ez a javaslat —

legyünk vele tisztában — nagy politikai és erkölcsi áldozat volt a kormány részéről, hiszen a maga korábbi álláspontjának, amelyet a birodalmi gyűlésen olyan energikusan és fölényesen képviselt, nyílt feladását, sőt dezavualását jelentette. A német politika vezetőinek az okosságát mutatja, hogy a dologból nem csináltak prestigekérdést s nem vitték falnak prestige-politikából az ügyet, hanem nyíltan elismerték, hogy a gazdasági viszonyok kényszerítő ereje hatalmasabb tényező, mint az egész egyeztetési mechanizmus, a maga paritásos bizottságával, jegyzőkönyveivel, határozataival együtt s joggal követel respektust akár egy korábbi kormányálláspont feladása árán is. A felek a kancellár javaslatát elfogadták; az üzemek december 1-én felvették a munkát s Severing közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt meghozta döntését. Hogy ez a döntés milyen, az tulajdonképen az egész kérdés elvi elbírálása szempontjából már nem is fontos. Megemlítjük azért, hogy majdnem minden részletében lényegesen eltér a Wissel-féle határozattól s az ipar számára jóval kisebb megterhelést jelent. Azt is csak mint mellékes momentumot érintjük, hogy Severing a Wissel-féle határozat hatályát a december 1-e és 31-e közötti időre fenntartja s az ő új döntése csak január 1-től van érvényben. Ez egyrészt loyaltás akar lenni a kabinetnek azzal a másik tagjával szemben, akit a viszonyok ilyen fonák helyzetbe sodortak, másrészt az egyeztetési eljárás érvényességének a látszatát akarja kissé erősíteni s épen ezért nem meggyőző módon megmenteni. De mint mondtuk: mindez nem is fontos. Fontosabb az eset kiáltó tanúsága: az eleven élet erőit s azt a rendet, amelyet ezek az erők egyensúlyba kerülésük révén maguk teremtenek meg, nem lehet helyettesíteni elméleti dogmatizmussal s azzal a jószándéku filantrópiával, amelyet az ilyen összeütközésekbe való állami beavatkozás gondolata képvisel; ezek az erők hatalmasabbak, mint az ilyen jószándék, de hatalmasabbak annál a kormányzati bölcseségnél is, amely minden ilyen problémának megoldását az etatizmus gondolatkerében keresi.

A kartell-kérdéssel foglalkoztak lapunk januári hasábjain közgazdasági világunk kitünőségei. Ugy gondoljuk, hogy a probléma aktualitására való tekintettel nem lesz érdektelen felhívunk a figyelmet Sehürff osztrák kereskedelmi miniszternek az osztrák parlament egyik bizottságában tett nyilatkozatára, amely a kartell-kérdésben való elvi állásfoglalását tartalmazza. Szerinte a nemzetközi kartellek létesítése az ipari fejlődésnek elengedhetetlen lépése, mert csak ez teszi lehetővé exportterületek szerzését és az egyes országokat elválasztó vám- és beviteli tilalmi vonalak áttörését. A nemzeti kartel-